

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ Mgr. K.**, bývajúcej v D., **2/ MUDr. T.**, bývajúcej v T., obe zastúpené spoločnosťou A., so sídlom v Ž., proti žalovaným **1/ MUDr. P.**, bývajúcemu v P., **2/ JUDr. M.**, bývajúcemu v B., **o určenie, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiťke**, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 12 C 110/2005, o dovolaní žalobkýň 1/ a 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2014, sp. zn. 5 Co 216/2014, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Žiline z 30. apríla 2014 sp. zn. 5 Co 216/2014 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Žilina (ďalej aj „súd prvého stupňa“) uznesením z 19. decembra 2013 č.k. 12 C 110/2005-674 uložil žalobkyniam 1/ a 2/ povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť žalovanému 1/ trovy konania vo výške 6 859,62 eur do troch dní od právoplatnosti uznesenia. Žalovanému 2/ náhradu trov konania nepriznal. Žalobkyniam 1/ a 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne Slovenskej republike trovy štátu vo výške 470,72 eur na účet Okresného súdu Žilina do troch dní od právoplatnosti uznesenia. V odôvodnení uviedol, že rozsudkom z 20. septembra 2012, č.k. 12 C 110/2005-604 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyne domáhali určenia, že nehnuteľnosti v katastrálnom území V., zapísané na LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., LV č. X., v katastrálnom území P., zapísané na LV č. X. a v katastrálnom území K., zapísané na LV č. X., patria do dedičstva po poručiťke J., rod. V., nar. X., zomrelej X. a žalobkyniam 1/ a 2/ uložil povinnosť nahradiť žalovaným 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Krajský súd v Žiline ako súd

odvolací rozsudkom z 18. septembra 2013, sp. zn. 6 Co 465/2012-662 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil a žalobkyniam 1/ a 2/ uložil povinnosť spoločne a nerozdielne nahradiť žalovanému 1/ trovy odvolacieho konania vo výške 79,58 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanému 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal. Rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu právoplatnosť 21. novembra 2013 a tým nadobudol právoplatnosť aj výrok o náhrade trov konania, ktorým bola žalobkyniam 1/ a 2/ uložená povinnosť nahradiť žalovaným spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 100 %. Súd prvého stupňa uviedol, že v tomto štádiu konania zostáva rozhodnúť len o konkrétnej výške priznaných trov konania a trov konania štátu, ktoré v konaní vznikli. Konštatoval, že žalovaný 2/ si trovy konania neuplatnil a ani nevyčíslil a preto mu náhradu trov konania nepriznal. O náhrade trov konania žalovaného 1/ rozhodol podľa § 142 ods. 1 O.s.p. Za úkony vykonané do 21. augusta 2012, kedy nadobudlo právoplatnosť uznesenie z 15. augusta 2012, č.k. 12 C 110/2005-558, ktorým súd pripustil zmenu žalobného petitu tak, že nehnuteľnosti patria do dedičstva po poručiiteľke J., vychádzal pri stanovení výšky odmeny za jeden úkon právnej služby z hodnoty nehnuteľností v zmysle § 9 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhlášky“) a tarifnú hodnotu, t. j. celkovú hodnotu predmetu sporu určil vo výške 88 028,- eur. Za úkony vykonané po 21. auguste 2012 postupoval podľa § 11 ods. 1 písm. a/ vyhlášky. O náhrade trov konania štátu rozhodol podľa § 148 ods. 1 O.s.p. Pre úplnosť uviedol, že v konaní neboli preukázané žiadne relevantné dôvody pre aplikáciu ustanovenia § 150 ods. 1 O.s.p.

Krajský súd v Žiline uznesením z 30. apríla 2014 sp. zn. 5 Co 216/2014 na odvolanie žalobkýň 1/ a 2/ uznesenie súdu prvého stupňa v časti o priznaní náhrady trov konania žalovanému 1/ potvrdil podľa § 219 ods. 1 O.s.p. a v celom rozsahu sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia podľa § 219 ods. 2 O.s.p. K žiadosti žalobkýň o prípadnú aplikáciu § 150 O.s.p. poznamenal, že zhodne so súdom prvého stupňa nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania, ktorá žalovanému 1/ náleží podľa § 142 ods. 1 O.s.p. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podali dovolanie žalobkyne 1/ a 2/, ktoré navrhli, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací zrušil uznesenie odvolacieho

a prvostupňového súdu a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zároveň požiadali o odklad vykonateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvého stupňa v súlade s § 243 O.s.p. Prípustnosť dovolania vyvodzovali z ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Podľa názoru žalobkýň odôvodnenie uznesenia odvolacieho súdu nekorešponduje s povinnosťou uvedenou v ustanovení § 157 O.s.p. ani s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Uviedli, že v odvolaní proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa poukázali na množstvo judikátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo svojich rozhodnutiach judikoval, že pokiaľ je predmetom konania určenie neplatnosti právneho úkonu, súdna prax zastáva názor, že takýto predmet konania nie je možné oceniť v peniazoch, avšak odvolací súd sa vo svojom rozhodnutí ich argumentáciou vôbec nevyporiadal a svoje rozhodnutie ničím neodôvodnil. Rozhodnutie odvolacieho súdu považovali za nepreskúmateľné, svojvoľné a z hľadiska práva na súdnu ochranu za neudržateľné. Poukázali i na možný dovolací dôvod podľa § 237 písm. g/ O.s.p., nakoľko o ich odvolaní vo veci samej rozhodoval senát 6 Co v zložení z predsedu senátu JUDr. F. a členov senátu JUDr. Y. a JUDr. J. a dovolaním napadnuté uznesenie bolo vydané senátom 5 Co, v ktorom je predsedom senátu JUDr. M.. V dôvodoch dovolania podrobne rozoberali skutkový a právny stav veci.

Žalovaný 2/ vo svojom vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie nepripustil, resp. ho zamietol, nakoľko nie sú na jeho pripustenie zákonné dôvody.

Žalovaný 1/ sa k podanému dovolaniu písomne nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie podmienok pre odloženie vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle ustanovenia § 243 O.s.p. a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací [§ 10a ods. 1 O.s.p. (poznámka dovolacieho súdu: v ďalšom texte sa uvádza Občiansky súdny poriadok v znení pred 1. januárom 2015)] po zistení, že dovolanie podali včas účastníčky konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpené advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením. V zmysle ustanovenia § 239 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu (§ 239 ods. 1 písm. a/ O.s.p.) alebo ak odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska (§ 239 ods. 1 písm. b/ veta prvá O.s.p.). Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Podľa doslovného znenia § 239 ods. 3 O.s.p. však ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, znalečnom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Nakoľko je v prejednávanej veci dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách konania, ktoré vykazuje znaky jedného z tých rozhodnutí, ktoré sú taxatívne vymenované v ustanovení § 239 ods. 3 O.s.p. ako rozhodnutia, proti ktorým nie je dovolanie prípustné, je nepochybné, že prípustnosť dovolania žalobkýň z ustanovenia § 239 O.s.p. vyvodit' nemožno.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1, veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnúť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 O.s.p., ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku alebo

uzneseníu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných vád vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdu, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ O.s.p. žalobkyne netvrdili a ich existenciu nezistil ani dovolací súd. Dovolanie teda v zmysle týchto ustanovení nie je prípustné.

So zreteľom na žalobkyňami tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im bola odňatá možnosť konať pred ním (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom. Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov.

Žalobkyne namietali, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnené a z toho dôvodu je nepreskúmateľné a arbitrárne. Dospeli k záveru, že týmto postupom boli porušené ich základné práva garantované Ústavou Slovenskej republiky a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústavy“), každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovoru“), každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Podľa judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“), ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Citovaný čl. 46 ods. 1 ústavy (podobne aj čl. 6 ods. 1 dohovoru) je primárnou ústavnou bázou pre zákonom upravené konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky príslušných na poskytovanie právnej ochrany, a tým aj „bránou“ do ústavnej úpravy jednotlivých aspektov práva na súdnu a inú právnu ochranu, zakotvených v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy) normujúcich rámec, v ktorom je možné domáhať sa jeho rešpektovania (m. m. I. ÚS 22/03).

Obsah práva na súdnu ochranu v čl. 46 ods. 1 ústavy nespočíva len v tom, že osobám nemožno brániť v uplatnení práva alebo ich diskriminovať pri jeho uplatňovaní. Jeho obsahom je i zákonom upravené relevantné konanie súdov. Každé konanie súdu, ktoré je v rozpore so zákonom, je porušením ústavou zaručeného práva na súdnu ochranu (I. ÚS 26/94). K odňatiu práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy preto dochádza aj vtedy, ak sa niekto („každý“) domáha svojho práva na súde, ale súdna ochrana tomuto právu nie je priznaná, alebo nemôže byť priznaná v dôsledku konania súdu, ktoré je v rozpore so zákonom (porovnaj III. ÚS 7/08).

Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia patrí medzi základné zásady spravodlivého súdneho procesu, jednoznačne vyplýva z ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. Judikatúra tohto súdu teda nevyžaduje, aby na každý argument strany, aj na taký, ktorý je pre rozhodnutie bezvýznamný, bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-A, s. 12, § 29; Hiro Balani c. Španielsko

z 9. decembra 1994, séria A, č. 303-B; Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

Ústavný súd podľa konštantnej judikatúry (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04) tiež vyslovil, že „Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 6 ods. 1 dohovoru) je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t.j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia.“

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, séria A, č. 254-B, s. 49, § 30).

Postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odňala možnosť konať pred súdom, zakladá porušenie práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (porovnaj napr. sp. zn. III. ÚS 156/06, sp. zn. III. ÚS 331/04, sp. zn. II. ÚS 174/04). Z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky tiež vyplýva, že ak súd koná vo veci uplatnenia práva osoby určenej v čl. 46 ods. 1 ústavy inak ako v rozsahu a spôsobom predpísaným zákonom, porušuje ústavou zaručené právo na súdnu ochranu (I. ÚS 4/94).

Právo na rozhodnutie o náhrade trov konania v súlade so zákonom je tiež *ratione materiae* obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (pozri bližšie Robins c. Spojené kráľovstvo z 23. septembra 1997 a nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 212/09 a I. ÚS 463/2012).

Občiansky súdny poriadok zakotvuje v § 157 ods. 2 požiadavku preskúmateľnosti rozhodnutia. V zmysle tohto zákonného ustanovenia súd v odôvodnení rozsudku uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami

sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Odôvodnenie rozsudku musí byť presvedčivé. V spojitosti s § 167 ods. 2 O.s.p. toto ustanovenie primerane platí aj pre odôvodnenie uznesenia súdu. Rovnako v prípade odôvodnenia výroku o trovách konania je povinnosťou odvolacieho súdu uviesť, z akých úvah pri rozhodovaní o trovách konania vychádzal a ktorými zákonnými ustanoveniami sa pri rozhodovaní riadil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje na to, že zákonom požadované riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia, vrátane rozhodnutia o náhrade trov konania, je nielen formálnou požiadavkou, ktorou sa má zamedziť vydaniu obsahovo nezdôvodnených, nepresvedčivých alebo neurčitých a nezrozumiteľných rozhodnutí, ale má byť v prvom rade prameňom poznania úvah súdu tak v otázke zisťovania skutkového stavu veci, ako aj v právnom posúdení veci.

Preskúmaním veci dovolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu nezodpovedá vyššie uvedeným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia.

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p. ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody. Ustanovením § 219 ods. 2 O.s.p. je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa, a to po skutkovej, ako aj právnej stránke (o takú situáciu šlo v prejednávanej veci). Ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Prirodzene platí, že odvolací súd sa nemôže obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, ak by si nesplnil povinnosť odpovedať na podstatné a právne významné dôvody odvolania. Inak sa dostane mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené nielen čl. 46 ods. 1 ústavy ale aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V prejednávanej veci odvolací súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia súdu prvého stupňa a zdôraznil, že aplikáciu

ustanovenia § 10 vyhlášky č. 655/2004 Z.z. považuje za správnu. Stroho tiež konštatoval, že nevidel dôvody hodné osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania žalovanému 1/, ktorá mu podľa § 142 ods. 1 O.s.p. náleží.

Dovolací súd má za to, že odvolací súd do svojho rozhodnutia prevzal právne závery súdu prvého stupňa, avšak bez ich logického vysvetlenia a bez uvedenia konkrétnych dôvodov, na základe ktorých považoval jeho rozhodnutie za správne. Z takéhoto odôvodnenia nie je zrejmé, v čom spočíva (ako to tvrdil odvolací súd) konštatovanie a zvýraznenie správnosti dôvodov rozhodnutia napadnutého odvolaním. V dôvodoch rozhodnutia tiež odvolací súd žiadnym spôsobom nereagoval na dôvody odvolania žalobkýň (najmä námietky k spôsobu určenia hodnoty predmetu sporu a aplikáciu ustanovenia § 150 O.s.p.). Za predpokladu, že odvolací súd nepovažoval dôvody odvolania za podstatné a právne významné, mal v dôvodoch rozhodnutia náležitým spôsobom dôvody takéhoto záveru vysvetliť. Pokiaľ tak neurobil, dostal sa mimo limitov práva na spravodlivý proces, ktoré je chránené (ako už bolo vyššie uvedené) nielen čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, v dôsledku čoho bola dovolateľkám odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Z uvedených dôvodov sa tiež dovolací súd prikláňa k názoru dovolateľiek, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a preto odôvodňuje prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. Arbitrárnosť rozhodnutia pritom môže byť kvalifikovaná, buď ako rovnocenná konkurencia viacerých protichodných právnych názorov vyslovených súdom alebo situácia, v ktorej súd jediný právny záver nezdôvodní zo všetkých právnych hľadísk, ktoré prichádzajú do úvahy (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 23. októbra 2013 sp. zn. 7 Cdo 90/2013 alebo z 30. apríla 2013 sp. zn. 7 Cdo 78/2012). V tomto konkrétnom prípade ide o druhú spomenutú situáciu.

So zreteľom na uvedené dovolací súd konštatuje, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v napadnutej časti požiadavkám ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 167 ods. 2 a § 211 O.s.p. ani ustanoveniu § 219 ods. 2 O.s.p. nevyhovuje. Dospel preto k záveru, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné, čo malo za následok porušenie práva dovolateľiek na spravodlivé súdne konanie a odňatie ich možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p.

Dovolateľky v dovolaní namietali aj existenciu procesnej vady konania v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p.

Právo na zákonného sudcu je zaručené v čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého nemožno nikoho odňať jeho zákonnému sudcovi. Príslušnosť súdu ustanoví zákon. Uvedený ústavný príkaz predstavuje pre každého účastníka konania rovnakú záruku, že na rozhodovanie o jeho veci sú povolávané súdy a sudcovia podľa vopred vybraných zásad (procesných pravidiel).

Princíp nebyť odňatý zákonnému sudcovi bol v občianskom súdnom konaní premietnutý aj do ustanovenia § 237 písm. g/ O.s.p., podľa ktorého dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Súdna prax je pritom jednotná v tom, že súd treba považovať za nesprávne obsadený aj vtedy, ak nekoná zákonný sudca.

Koho treba považovať za zákonného sudcu a akým spôsobom možno vykonať jeho zmenu upravuje ustanovenie § 3 ods. 3 a ods. 4 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len zákon o súdoch), podľa ktorého zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte. Zmenu v osobe zákonného sudcu možno vykonať len v súlade so zákonom a s rozvrhom práce (znenie účinné do 31.8.2014).

Okrem procesných pravidiel určovania príslušnosti súdov a ich obsadenia je teda súčasťou základného práva na zákonného sudcu aj zásada prideľovania súdnej agendy sudcom (spĺňajúcim uvedené predpoklady) a určenia zloženia senátov na základe pravidiel obsiahnutých v rozvrhu práce tak, aby bola zachovaná zásada pevného prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený pre rôzne dôvody a rozličné účely výber súdov a sudcov „ad hoc“. Ak teda sudca bude určený v rozpore s rozvrhom práce alebo síce v súlade s ním, ale na základe takého jeho pravidla (opatrenia), ktoré odporuje zákonu, právo na zákonného

sudcu vyplývajúce z čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa nerešpektuje a v takomto prípade treba súd považovať v zmysle § 237 písm. g/ O.s.p. za nesprávne obsadený.

Keďže na túto vadu konania je dovolací súd povinný prihliadnuť z úradnej moci a žalobkyne v dovolaní jej existenciu tvrdia, dovolací súd ďalej predovšetkým skúmal, či vybraný senát (ne)bol v danej veci určený v súlade s rozvrhom práce a teda, či súd (ne)bol správne obsadený.

Podľa bodu II.2.3 písm. a/ Pravidiel určovania zákonného sudcu na rok 2014 (jeho znenia v čase, kedy vec došla na súd), ktoré sú súčasťou Rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline na rok 2014 (ďalej len Zásady) veci zrušené odvolacím súdom a vrátené prvostupňovému súdu a znovu predložené na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete rozhodovania sa zapíšu do súdneho registra odvolaciemu senátu, ktorý vec zrušil pod novou spisovou značkou. Súvislosť s pôvodnou vecou sa vyznačí v poznámke.

Z obsahu spisu vyplýva, že súd prvého stupňa rozsudkom z 20. septembra 2012 žalobu zamietol a žalobkyniam uložil povinnosť nahradiť žalovanému 1/ a 2/ spoločne a nerozdielne trovy konania vo výške 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. Na základe odvolania žalobkýň bola vec pridelená na rozhodnutie senátu Krajského súdu v Žiline 6 Co, ktorý rozsudkom z 18. septembra 2013 sp. zn. 6 Co 465/2012 rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Rozsudok nadobudol právoplatnosť 21. novembra 2013.

Podľa dovolacieho súdu spôsob, akým bola v danom prípade posudzovaná vec pridelená senátu 5 Co, nevybočuje z rámca rozvrhu práce Krajského súdu v Žiline platného v čase, kedy vec došla na súd, resp. z rámca zákona o súdoch, najmä tých jeho ustanovení, ktoré sa týkajú spôsobu prideľovania vecí. Dovolací súd zdôrazňuje, že rozhodnutím senátu 6 Co nedošlo k zrušeniu rozhodnutia súdu prvého stupňa a ani nešlo o znovu predloženie veci na rozhodnutie o odvolaní o tom istom predmete a preto pri prideľovaní veci bolo potrebné v zmysle všeobecnej zásady uvedenej v § 51 ods. 1 zákona o sudcoch aplikovať náhodný výber pomocou technických prostriedkov a programových prostriedkov schválených ministerstvom medzi všetky občianskoprávne senáty poverené rozvrhom práce vybavovaním prideľovanej agendy. Prípustnosť dovolania preto z § 237 písm. g/ O.s.p. nevyplýva.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil dovolaním napadnuté uznesenie odvolacieho súdu a vec v rozsahu zrušenia vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie (§ 243b ods. 1 a 3 O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. septembra 2015

JUDr. Eva S a k á l o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová